

Video operatora profesijas standarts

1. Vispārīgie jautājumi

1. Profesijas nosaukums – video operators.
2. Profesijas kods – 3521 26.

2. Nodarbinātības apraksts

1. Profesionālās kvalifikācijas līmenis – trešais profesionālās kvalifikācijas līmenis.

2. Profesionālās darbības pamatuzdevumu kopsavilkums:
– video operators ir speciālists, kas sadarbībā ar citiem speciālistiem plāno un izstrādā vizuāli, tehnoloģiski, ekonomiski un komunikatīvi sakārtotus un pamatotus videoproduktus (filma, televīzijas raidījums, videoinstalācija, videoklips u.c.), to daļu vai atsevišķus elementus.

Video operators strādā multimediju, foto, video un animācijas uzņēmumā, valsts vai pašvaldības iestādē, var būt pašnodarbinātais vai veikt individuālo komercdarbību.

3. Profesionālās darbības veikšanai nepieciešamās profesionālās kompetences

1. Spēja profesionāli novērtēt videoprodukta radīšanai nepieciešamo darbību secību un nepieciešamās tehnoloģijas.
2. Spēja noteikt sākotnēji pieejamo informāciju un resursus.
3. Spēja piedalīties lēmumu pieņemšanas procesā.
4. Spēja produktīvi organizēt un racionāli izmantot darba vidi un resursus.
5. Spēja novērtēt uzdevumu un pasūtītāja prasības, izprast topošā produkta lietošanas īpatnības.
6. Spēja apzināt pieejamos informācijas avotus un sadarboties ar partneriem.

7. Spēja patstāvīgi iegūt informāciju par videoprodukta projekta īstenošanas gaitā saistošām normām un ierobežojumiem, ievērot autortiesību normas.

8. Spēja ievērot profesionālo ētiku, normatīvos aktus un citus profesiju reglamentējošos dokumentus.

9. Spēja apkopot informāciju par īstenojamo videoprodukta projektu un, strādājot grupā, veikt saskaņošanu ar projekta vadītāju.

10. Spēja adekvāti rīkoties projekta problēmsituācijās, savlaicīgi pieņemt nepieciešamos lēmumus un, strādājot grupā, saskaņot tos ar projekta vadītāju.

11. Spēja analizēt pieejamo paraugu un analogu vērtību pazīmes, kompozicionālo, tonālo, koloristisko un stilistisko risinājumu.

12. Spēja sastādīt orientējošu videoprodukta projekta un izpildes termiņu grafiku un saskaņot ar projekta vadītāju.

13. Spēja sniegt projekta vadītājam un klientam informāciju par darba izpildes un īstenošanas gaitu.

14. Spēja ievērot projekta mērķauditorijas prasībām atbilstošus kvalitatīvus vizuālos, audio, estētiskos un kompozicionālos kritērijus.

15. Spēja izvēlēties projekta koncepcijai atbilstošākos proporciju un ritmu pamatojumus un stilistiski piemērotākos formu, līniju un laukumu risinājumus un dinamiku.

16. Spēja ņemt vērā tehnoloģiju un materiālu priekšrocības un (vai) ierobežojumus un prast tos izmantot.

17. Spēja saskaņot izstrādāto risinājumu ar klientu un veikt nepieciešamās korekcijas.

18. Spēja izgatavot topošā videoprodukta produkta eksplikāciju un prezentēt to projekta vadītājam vai klientam.

19. Spēja produktīvi piedalīties projekta prezentācijā un sniegt komentārus atbilstoši savam kompetences līmenim.

20. Spēja kontrolēt audiovizuālo vērtību saglabāšanu darba procesā, atbilstību projekta koncepcijai, izpildes termiņam un autortiesībām.

21. Spēja patstāvīgi sekot līdzi jaunākajām aktualitātēm un tendencēm video un tai radniecīgās jomās, apzināt un pilnveidot sadarbības iespējas ar līdzīgu profesiju speciālistiem.

22. Spēja izprast un analizēt mūsdienu autoru kino darbus.

23. Spēja strādāt komandā.

24. Spēja ievērot darba aizsardzības, ugunsdrošības un elektrodrošības noteikumus, vides aizsardzības noteikumus un saudzēt apkārtējo vidi, sniegt pirmo palīdzību.

25. Spēja nodrošināt darba tiesisko attiecību normu ievērošanu.

26. Spēja sazināties valsts valodā un vienā svešvalodā.

4. Profesionālās darbības pamatuzdevumu veikšanai nepieciešamās prasmes

1. Plānot un organizēt savu darbu atbilstoši uzdevumam.

2. Lietot galvenos videokameru veidus, citus filmēšanas tehniskos līdzekļus un izmantot to tehniskās iespējas.

3. Lietot dažādus video formātus un to specifiku.

4. Izprast dažādu apgaismošanas ierīču īpašības.

5. Izmantot kadra kompozīcijas pamatprincipus un mērīt darba objektā apgaismojuma ekspozīciju, noteikt krāsu temperatūru un izvēlēties gaismas daudzumu.

6. Izprast video darba specifiku.

7. Izmantot video montāžas radošos un tehniskos pamatprincipus.

8. Organizēt savu darbu un darba vietu.

9. Ievērot audiovizuālā darba tapšanas procesa pamatprincipus.

10. Lietot racionālus darba paņēmienus.
11. Orientēties audiovizuālo tehnoloģiju specifikā.
12. Izmantot audiovizuālās nozares terminoloģiju, standartus un simboliku.
13. Izprast jaunākās mākslinieciskās un tehniskās tendences audiovizuālās nozares attīstībā.
14. Analizēt laikmetīgos audiovizuālos darbus.
15. Pārvaldīt valsts valodu.
16. Pārvaldīt vienu svešvalodu saziņas līmenī.
17. Lietot profesionālo terminoloģiju valsts valodā un vienā svešvalodā.
18. Ievērot elektrodrošību, ugunsdrošību, darba aizsardzību un sniegt pirmo palīdzību.
19. Ievērot darba tiesisko attiecību noteikumus.
20. Ievērot vides aizsardzības normatīvo aktu prasības un saudzēt apkārtējo vidi.

5. Profesionālās darbības pamatuzdevumu veikšanai nepieciešamās zināšanas

1. Profesionālās darbības pamatuzdevumu veikšanai nepieciešamās zināšanas priekšstata līmenī:
 - 1.1. krāsu psiholoģija;
 - 1.2. konstruktīvā un tonālā zīmēšana;
 - 1.3. stilu analīze;
 - 1.4. 2D, 3D kompozīcija;
 - 1.5. krāsu mācība.
2. Profesionālās darbības pamatuzdevumu veikšanai nepieciešamās zināšanas izpratnes līmenī:
 - 2.1. dramaturģijas un režijas pamati;
 - 2.2. scenogrāfijas pamati;
 - 2.3. zīmēšana (uzmetumi);

2.4. Latvijas un pasaules kino vēstures pamati, ieskats TV, video un fotogrāfijas vēsturē;

2.5. mākslas vēsture;

2.6. žurnālistikas pamati;

2.7. jaunākās mākslinieciskās un tehnoloģiskās tendences audiovizuālajā jomā;

2.8. kultūrvides likumsakarības;

2.9. autortiesības;

2.10. profesionālie termini valsts valodā un vienā svešvalodā.

3. Profesionālās darbības pamatuzdevumu veikšanai nepieciešamās zināšanas lietošanas līmenī:

3.1. uzņemšanas (filmēšanas) plāns;

3.2. audiovizuālās saziņas līdzekļi;

3.3. attēlu digitālās apstrādes tehnoloģijas;

3.4. digitālā krāsu teorija;

3.5. divdimensiju kompozīcija;

3.6. krāsu teorijas pamati un koloristika;

3.7. fotografēšanas tehnoloģijas;

3.8. video tehnoloģijas;

3.9. skaņas tehnoloģijas;

3.10. apgaismošanas tehnoloģijas;

3.11. montāžas tehnoloģijas;

3.12. reproducēšanas tehnoloģijas;

3.13. informātika;

3.14. valsts valoda;

3.15. viena svešvaloda profesionālās saziņas līmenī;

3.16. profesionālā saskarsme;

3.17. pirmā palīdzība;

3.18. darba tiesiskās attiecības;

3.19. darba aizsardzība;

3.20. vides aizsardzība.

Pienākumi un uzdevumi

Pienākumi	Uzdevumi
1. Projekta uzsākšana un radošā uzdevuma formulēšana	1.1. iepazīties ar darba uzdevuma nosacījumiem un definēt tos; 1.2. novērtēt projekta galamērķi; 1.3. noteikt projekta stilistiku un saskaņot to ar pasūtītāju; 1.4. apzināt potenciālos informācijas avotus un nodibināt kontaktus ar sadarbības partneriem; 1.5. iegūt informāciju par standartiem un tehniskiem ierobežojumiem, kas saistīti ar konkrētu projektu; 1.6. ievērot autortiesību normas; 1.7. ievērot profesionālo ētiku; 1.8. lietot un ievērot Latvijas Republikas likumus un normatīvos aktus; 1.9. sniegt projekta vadītājiem un pasūtītājiem apkopoto informāciju par projektu un saskaņot to.
2. Projekta darbu plānošana	2.1. novērtēt darba raksturu un apjomu, apzināt darba specifiku un citas prasības; 2.2. iegūt informāciju par ieceres radošā risinājuma veidiem un paņēmieniem; 2.3. izgatavot plānojamā vizuālā materiāla eksplikāciju; 2.4. analizēt paraugu un analoģu vērtību pazīmes atbilstoši savai kompetencei, sastādīt salīdzinājumu; 2.5. apzināt projekta īstenošanai nepieciešamos saturiskos izejmateriālus un saistošos informācijas avotus; 2.6. apzināt projekta izpildei nepieciešamos tehniskos līdzekļus un aparatūru; 2.7. sastādīt orientējošu projekta izmaksu tāmi, darba gaitas aprakstu un laika limita plānojumu; 2.8. sniegt projekta vadītājiem un pasūtītājiem apkopoto informāciju par projektu un saskaņot to.
3. Projekta darbu īstenošana	3.1. sadarboties ar nepieciešamo personālu darba izpildei; 3.2. piedalīties studijas vai uzņemšanas laukuma iekārtošanā atbilstoši projekta vajadzībām; 3.3. veikt foto un video uzņemšanu; 3.4. veikt skaņas ierakstu; 3.5. organizēt datu saglabāšanu.

4. Pēcproducēšana	<p>4.1. novērtēt iegūtā vizuālā materiāla atbilstību izvirzītajam radošajam uzdevumam;</p> <p>4.2. uzraudzīt un (vai) veikt vizuālā izejmateriāla pēcapstrādi, to atbilstoši pielāgojot izmantojuma saturiskajām un tehniskajām prasībām;</p> <p>4.3. nodrošināt visa pēcapstrādes ciklā iegūtā materiāla saglabāšanu atbilstoši izmantotās tehnoloģijas arhivēšanas standartiem;</p> <p>4.4. sagatavot saistošo dokumentāciju.</p>
5. Projekta (projekta daļas) sagatavošana prezentācijai	<p>5.1. piedalīties prezentācijas mērķu un uzdevumu apspriešanā, sagatavot prezentācijas materiālus, izvēlēties un saskaņot prezentācijas veidu;</p> <p>5.2. piedalīties audiovizuālā produkta konceptuālā risinājuma paraugu prezentācijā.</p>
6. Profesionālo prasmju pilnveidošana	<p>6.1. sekot jaunākajām aktualitātēm un tendencēm audiovizuālajā mākslā;</p> <p>6.2. apzināt un pilnveidot sadarbības iespējas ar citu profesiju speciālistiem.</p>
7. Darba aizsardzības noteikumu ievērošana	<p>7.1. ievērot darba vietai piemērotus ugunsdrošības noteikumus;</p> <p>7.2. ievērot darba vietai un darba iekārtām piemērotus tehnikas lietošanas drošības noteikumus;</p> <p>7.3. ievērot darba vietai un darba iekārtām piemērotu darbinieka veselības un drošības režīmu;</p> <p>7.4. saudzēt apkārtējo vidi.</p>

Video operatora profesijas standarta darba grupa:

Kaspars Kiris – Rīgas Amatniecības vidusskola, Mediju mākslas nodaļas vadītājs;

Laima Žurgina – režisore, biedrības "Latvijas Kinematogrāfistu savienība" biedre;

Jānis Dzilna – SIA "Eksperimentālā multimediju laboratorija", valdes loceklis;

Rojs Brants – LNT, operators, žurnālists;

Krišjānis Geidāns – Ventspils mūzikas skola, skaņu režijas pasniedzējs.

Video operatora profesijas standarta eksperti:

Uldis Lielpēters – Kultūras ministrija, valsts sekretāres p.i.;

Ilze Gailīte Holmberga – Nacionālais Kino Centrs, vadītāja.